

Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy

**Zpráva o průběhu hodnocení vzdělávací činnosti studenty
na Pedagogické fakultě UK
za akademický rok 2016/2017**

Praha 2017

Obsah

Část I.	3
Hodnocení výuky v bakalářských a magisterských studijních programech	3
a) Vymezení příslušného vnitřního předpisu fakulty.....	3
b) Odpovědnost za realizaci hodnocení	3
c) Obsah hodnocení	3
d) Způsob sběru dat	4
e) Frekvence sběru dat.....	4
f) návratnost dotazníků.....	4
g) Způsob, forma zpracování a vyhodnocení výsledků	4
h) Hlavní závěry hodnocení a jejich zohlednění ve vzdělávací činnosti fakulty	5
i) Způsob projednávání výsledků hodnocení s vyučujícími a vedoucími pracovišť.....	6
j) Dostupnost výsledků pro studenty, vyučující a vedoucí pracovišť	6
Část II.	7
Hodnocení výuky v doktorských studijních programech	7
Část III.....	7
Další hodnocení vzdělávací činnosti	7
a) Hodnocení zabezpečení studia a dalších souvisejících podpůrných činností	7
b) Hodnocení vzdělávací činnosti zahraničními studenty	7
c) Hodnocení vzdělávací činnosti studenty se speciálními potřebami	8
d) Hodnocení vzdělávací činnosti absolventy	8
Část IV.....	9
Změny v hodnocení vzdělávací činnosti	9

Část I.

Hodnocení výuky v bakalářských a magisterských studijních programech

a) Vymezení příslušného vnitřního předpisu fakulty

Hodnocení výuky studenty se v akademickém roce 2016/2017 řídilo podle Opatření děkana č. 5/2014 (součástí Přílohy).

b) Odpovědnost za realizaci hodnocení

Hodnocení výuky studenty na PedF UK koncepčně a organizačně řídí vedení fakulty, především proděkanky pro studijní záležitosti, a to ve spolupráci s Komisí pro hodnocení výuky studenty (dále jen komise). Tato komise je složena ze zástupců kolegia děkana (studijní proděkanky a proděkan pro rozvoj), ze zástupců akademického senátu PedF UK (dále jen fakulta) a zástupců studentských oborových rad. Členy jmenuje děkan na základě návrhu kolegia, akademického senátu a studentských oborových rad. V akademickém roce 2016/2017 měla komise 12 členů, z toho 7 studentů a 5 akademiků. Komise se schází pravidelně několikrát při přípravě hodnocení v každém semestru a jednou po ukončení ankety, kdy probíhá evaluace celého procesu hodnocení. Na obsahových úpravách se vždy podílejí i garanti studijních programů.

c) Obsah hodnocení

Cílem realizovaného hodnocení je obecně zlepšení kvality výuky a její organizace. Hodnocení bylo v uplynulém roce zaměřeno především na kvalitu zajištění a realizace výuky studijních předmětů. V zimním semestru (dále jen ZS) bylo studentům položeno 9 otázek k předmětům s přednáškami. Zde se otázky zaměřovaly na strukturu výkladu, náročnost výuky, poskytování zpětné vazby a informací k podmínkám pro plnění kontrol studia, kvalitou a dostupností studijních materiálů, motivací k dalšímu poznávání a dostupností vyučujícího při poskytování konzultací. Stejný počet otázek byl položen k předmětům se semináři či cvičeními, zde se otázky orientovaly na zjišťování spokojenosti studentů s formami a metodami výuky s ohledem na charakter vyučovaného předmětu a ostatní položky se shodovaly s otázkami k přednáškám.

V letním semestru (dále jen LS) bylo studentům bakalářských a magisterských studijních programů položeno celkem 6 otázek, z toho 5 uzavřených otázek se čtyřstupňovou škálou, zaměřených na volby metod výuky s ohledem na charakter předmětu, dostupnost vyučujícího pro konzultace, včasnost a jasnost stanovení podmínek plnění kontrol studia předmětu s důrazem na to, zda ověřování splnění požadavků probíhalo v souladu se stanovenými podmínkami. Studentům magisterských a navazujících magisterských programů byla položena ještě otázka zjišťující jejich názor na přínosnost předmětu pro jejich další vzdělávání a budoucí praxi. Šestá otázka byla otevřená a studenti se měli vyjádřit, co nejvíce na předmětu oceňují a zda mají nějaká doporučení pro zlepšení.

V obou semestrech byla hodnocena výuka jak povinných, tak i povinně volitelných a volitelných předmětů.

V ZS byly rovněž zjišťovány obecné připomínky ke studentskému hodnocení (organizace, formulace otázek) a ostatní připomínky týkající se procesů studia. Vzhledem k tomu, že v LS probíhalo hodnocení v nové aplikaci, bylo proto pilotní v omezené šíři a zaměřovalo se jen na výuku předmětů.

d) Způsob sběru dat

V ZS 2016/2017 probíhalo hodnocení elektronickou prostřednictvím modulu Anketa ve webovém rozhraní studijního informačního systému (dále jen SIS).

V LS 2016/2017 probíhalo hodnocení rovněž elektronickou formou, ovšem v prostředí aplikace vytvořené na FF UK.

e) Frekvence sběru dat

Sběr dat probíhal dvakrát za celý akademický rok, jednou po ZS 2016/2017 a podruhé po LS 2016/2017. Tato frekvence je u bakalářských a magisterských studijních programů shledávána jako optimální.

f) návratnost dotazníků

V ZS 2016/2017 se ankety zúčastnilo 834 studentů ze 4 320 studujících, tj. 19,3 %. Celkem bylo hodnoceno 1 075 předmětů a vyplněno bylo 5 961 dotazníků. Podíl počtu odevzdaných dotazníků vzhledem v počtu zapsaných předmětů je 5,55.

V LS 2016/2017 se ankety zúčastnilo 914 studentů z celkového počtu 3 884 studujících, tj. 23,5 %. Ve srovnání s LS v předchozím akademickém roce 2015/2016 se jedná o třinásobný nárůst počtu hodnotících studentů. Celkem bylo hodnoceno 979 předmětů a vyplněno bylo 5919 dotazníků. Podíl počtu odevzdaných dotazníků vzhledem v počtu zapsaných předmětů je 6,05.

g) Způsob, forma zpracování a vyhodnocení výsledků

Po ukončení sběru dat v ZS v modulu Anketa ve webovém rozhraní SIS byla provedena úprava dat, za účelem publikace výsledků tak, aby splňovala příslušný řád pro hodnocení (viz bod j).

Zvláštní pozornost byla věnována slovním komentářům (bylo odevzdáno celkem 1601 slovních komentářů, z toho 233 podepsaných a 1368 anonymních, 10 komentářů bylo skryto vyučujícími, vedoucími nebo studijními proděkankami). U slovních komentářů byla studijními proděkankami provedena analýza a ze zveřejnění byly vyloučeny komentáře, jejichž obsah bylo možno označit za neetický (nejednalo se však o negativní hodnocení, šlo pouze o neetická vyjádření).

Výše uvedená data byla doplněna o soubor, v němž jsou shromážděna vyjádření vedoucích pracovníků, přičemž vedoucím byla doporučena osnova, aby bylo možné vyjádření porovnat.

Všichni studenti tak měli možnost se seznámit s postoji vedoucích k hodnocení. Data byla následně statisticky vyhodnocena a soubor s výsledky byl rovněž do modulu Anketa vložen.

Aplikace, v níž hodnocení v LS nově probíhalo, sama průběžně během sběru dat vyhodnocuje základní ukazatele, např. počet hodnotících studentů a odevzdaných dotazníků, rovněž ukazuje v grafickém zobrazení i po dnech křivku účasti hodnotících studentů, a je tak možno na změnu stavu flexibilně reagovat a studenty např. k účasti více podněcovat. I v LS stálo v centru pozornosti vyhodnocování slovních komentářů studentů, jichž bylo celkem 6484 (jednalo se o povinnou položku).

h) Hlavní závěry hodnocení a jejich zohlednění ve vzdělávací činnosti fakulty

Při vyhodnocování výsledků hodnocení je třeba si v prvé řadě uvědomit, že se anket zúčastňuje stále relativně málo studentů (19,3 % a 23,5 %), takže nelze se všemi výsledky objektivně pracovat. Snahou fakulty tedy bude do dalších období hledat cesty, jak podnítit studenty k větší účasti. Ukazuje se, že významným faktorem pro účast studentů v anketě je skutečnost, zda se s jejich názory dále pracuje, zda dochází v důsledku jejich vyjádření k nějakým pozitivním změnám apod. Vzhledem k následným kontrolním procesům, popsaným v bodě i), lze očekávat, že v příští anketě se počet hodnotících studentů zvýší. V LS lze tuto skutečnost také přičítat i nové aplikaci, neboť studenti s ní ještě nemají zkušenosti a mají obavu z rozkrýví anonymity.

Studenti v ZS i v LS svoje komentáře ve velké míře anonymizovali a skrývali, zřejmě z obavy před možným následným postupem negativně hodnocených vyučujících.

Srovnáním slovních komentářů za ZS a LS bylo dále zjištěno, že v LS byl celkově nižší počet negativních hodnocení. Lze to přičítat tomu, že již za hodnocení v ZS bylo patrné, že je s výsledky pracováno, že vedoucí kateder se svými pracovníky problémy rozebírají a společně hledají řešení.

Jako nejčastější problém se ukázalo v obou semestrech informování studentů o požadavcích pro získání kontroly studia předmětu. Problémy v této oblasti se projevují v několika rovinách. Někteří vyučující neinformovali studenty o požadavcích včas, tj. na začátku semestru, v některých případech nebyly požadavky uvedeny u sylabu předmětu v SIS. Další rovinou problému je to, že deklarované požadavky neodpovídaly realitě při absolvování zkoušek nebo dalších výstupů. Vzhledem k tomu, že mají tyto skutečnosti výrazný vliv na úspěšnost studentů, budou se na ně ankety i nadále zaměřovat, neboť se jedná o nedostatky, které jsou snadno řešitelné a i kontrolovatelné.

Jako čtenější nedostatek byl zmiňován také nedostatečný počet termínů ke zkoušce, i tuto skutečnost lze snadno v SIS ověřit a v případě potvrzení problému i zjednat nápravu.

V některých případech bylo ve slovních komentářích zmiňováno arogantní chování vyučujícího, nebo nepříjemná atmosféra při výuce vyvolaná chováním vyučujícího. Vedoucí pracovišť byli v těchto případech vyzváni, aby např. hospitovali na výuce těchto vyučujících a především u začínajících vyučujících hledali společně řešení a doporučovali jim např. účast v seminářích vysokoškolské didaktiky.

Je třeba však zdůraznit, že naprostá většina slovních komentářů a i číselných hodnocení byla výrazně kladná, což vyučující vnímají jako pozitivní vnitřní motivaci pro svoji další práci.

i) Způsob projednávání výsledků hodnocení s vyučujícími a vedoucími pracovišť

Výsledky hodnocení číselného i slovní komentáře v obou semestrech byly přístupné příslušnému vyučujícímu a zároveň vedoucímu katedry, proděkankám pro studijní záležitosti a děkanovi fakulty. Všichni výše jmenovaní se mohli ke slovním komentářům také vyjádřit.

V ZS byli vedoucí kateder povinni s konkrétními vyučujícími výsledky projednat. Na základě zjištění opakovaných negativních hodnocení při analýze slovních komentářů, měli vedoucí podat do jednoho měsíce od ukončení sběru dat vedení fakulty písemně vysvětlení situace a informaci o jejím řešení.

V LS studijní proděkanky všechny slovní komentáře analyzovaly a u jednotlivých kateder vytvořily přehled problémových oblastí. Ty pak byly srovnávány s vyjádřeními vedoucích kateder a bylo zjišťováno, zda vedoucí kateder ve svém vyjádření problémové oblasti reflektovali a snažili se je řešit. V některých případech bylo zjištěno, že ne všechny problémy byly zohledněny. Děkan fakulty proto oslovil dopisem obsahujícím zjištěné nedostatky všechny vedoucí kateder a požadoval od nich písemnou zpětnou vazbu, jak byly vyznačené problémy s vyučujícími řešeny a aby bylo jednání vedoucích s vyučujícími rovněž řešeno písemnou formou.

Projednávání výsledků však neprobíhalo jen cestou „shora“. Jako aktivní faktor se při projednávání výsledků s vedoucími kateder projevily studentské oborové rady (dále jen SOR). Tyto rady velmi aktivně zprostředkovávaly informace o hodnocení od studentů vedoucím a opačně. Lze říci, že SOR mají velký podíl na medializaci výsledků hodnocení především směrem ke studentům.

Na základě hodnocení v LS vznikly i zajímavé aktivity, které se zabývaly hodnocením z metodické stránky. Jako příklad lze uvést seminář, který organizovala Katedra primární pedagogiky pro své studenty, kde mohli studenti prostřednictvím různých komunikačních aktivit vyjádřit svůj názor na hodnocení a také se vcítit do pozice hodnoceného. Cílem semináře bylo vést studenty ke konstruktivnímu přístupu k hodnocení.

j) Dostupnost výsledků pro studenty, vyučující a vedoucí pracovišť

Z hodnocení v ZS jsou v modulu Anketa ve webovém rozhraní SIS přístupná data i pod anonymním přístupem. Jedná se o výsledky číselného hodnocení výuky jednotlivých předmětů, u nichž hodnotilo nejméně 10 % studentů a ne méně než 5 a podepsané slovní komentáře. Dále je zde vyvěšen soubor s vyjádřeními vedoucích kateder a soubor s podrobným statistickým vyhodnocením dat.

Pro zveřejňování informací k hodnocení výuky studenty za LS v nové aplikaci byla zřízena ve veřejné části webových stránek fakulty zvláštní stránka, která obsahuje kromě základních informací o hodnocení i jednoduchý grafický návod pro studenty, jak hodnotit, dále odkaz na přístup do aplikace, harmonogram vyhlášeného sběru dat a po jeho ukončení pak také volný přístup do aplikace, kde je možno (vzhledem k umístění do veřejné části webových stránek má k výsledkům přístup veřejnost) sledovat číselné hodnocení, vč. počtu hodnotících studentů

ve srovnání s počtem zapsaných studentů do daného předmětu či paralelní skupiny. Bylo zjištěno, že tato data sledují i zájemci o studium na naší fakultě.

Část II.

Hodnocení výuky v doktorských studijních programech

Hodnocení v doktorských studijních programech v akademickém roce 2016/2017 neprobíhalo, naposledy bylo realizováno v akademickém roce 2015/2016 a další hodnocení proběhne v ZS 2017/2018. Budou osloveni všichni studenti doktorského studia a budou hodnotit studijní procesy za uplynulý akademický rok. Na základě zkušeností z hodnocení v roce 2015/2016 byl dotazník zcela změněn, na jeho tvorbě se podílely všechny oborové rady doktorských studijních programů na fakultě. Hodnocení bude probíhat v aplikaci vytvořené FF UK, která musela být pro účely hodnocení těchto studijních programů speciálně upravena. Hodnocení bude zaměřeno nejen na výuku v jednotlivých předmětech, ale reflektuje i další procesy, které jsou nedílnou součástí studia v doktorských programech, jako jsou např. stáže v zahraničí, dostupnost studijní literatury, technické a materiální vybavení fakulty, frekvence konzultací se školiteli při psaní disertační práce, při podávání žádosti o granty či při tvorbě výstupů na konference.

Část III.

Další hodnocení vzdělávací činnosti

a) Hodnocení zabezpečení studia a dalších souvisejících podpůrných činností

V ZS byly rovněž zjišťovány obecné připomínky ke studentskému hodnocení, týkající se organizace hodnocení a formulace otázek. Dále se mohli studenti vyjádřit formou slovního hodnocení i k dalším procesům studia. Nejčastěji byla studenty reflektována otázka nastavení harmonogramu akademického roku z hlediska časové optimalizace doby pro registraci studentů do předmětů se zohledněním termínů plnění kontrol studia předmětu. Těto skutečnosti bylo využito při tvorbě harmonogramu na akademický rok 2017/2018.

b) Hodnocení vzdělávací činnosti zahraničními studenty

V uplynulém roce proběhlo i hodnocení výuky a podpůrných procesů zahraničními studenty, kteří na naší fakultě studují nejčastěji v rámci programu Erasmus+. Toto hodnocení je prováděno zatím Oddělením pro zahraniční vztahy (dále jen zahraniční oddělení). Od 2014/2015 se toto hodnocení uskutečňuje s použitím dvou dotazníků: jeden dotazník je anonymní a vyplňují jej všichni studenti, kteří absolvovali kurz Czech Society Course. V tomto dotazníku pomocí škály A, B, C, D hodnotí jednotlivé semináře. V dotazníku mohou

uvést další komentáře k výuce tohoto předmětu; občas se objevují doporučení zařadit více kolaborativních cvičení nebo interaktivních metod do výuky, v některých případech se objevuje připomínka ve smyslu, že studenti nemají k dispozici vhodné studijní materiály v angličtině. S výsledky jsou seznamováni jednotliví vyučující kurzu Czech Society Course.

Druhý dotazník je neanonymní, má rozsah 6 stran, je poměrně obsáhlý a vyplňují jej všichni zahraniční studenti na závěr svého pobytu na fakultě při vyřizování transkriptu pro svou domovskou univerzitu. Pomocí dotazníku se sbírají konkrétní údaje o pozitivních a negativních zkušenostech s pobytem na fakultě (hodnocení pobytu, podpora vyučujících, zkušenosti s Erasmus mobilitou na fakultě i otázky obecnějšího charakteru). S výsledky dotazníků jsou seznamováni vedoucí pracovišť na poradě vedoucích, e-mailem referenti pro zahraniční spolupráci a Erasmus+ koordinátoři pracovišť.

V případě zahraničních stipendistů a stážístů se informace o výuce a o podmínkách ke studiu na fakultě získávají od stipendistů nejen pomocí výše zmíněného dotazníku, ale i na setkáních pořádaných zahraničním oddělením za účasti vedoucí oddělení a proděkanky pro zahraniční vztahy. Zahraniční studenti přijíždějící na základě univerzitních dohod vypracovávají (obvykle) v angličtině hodnotící zprávu o svém pobytu na fakultě, kterou zahraniční oddělení zveřejňuje ve veřejné části webových stránek fakulty. Některé katedry samy sbírají zpětné vazby od zahraničních studentů. Zahraniční studenti, kteří studují v kurzech běžného negraduálního studia (v češtině), se mohou zapojit do pravidelného hodnocení výuky určeného studentům bakalářských a magisterských studijních programů.

c) Hodnocení vzdělávací činnosti studenty se speciálními potřebami

Evaluační dotazník pro studenty se speciálními potřebami je pravidelně vytvářen na začátku kalendářního roku a slouží k nastavení podpůrných služeb – hodnocení za uplynulý rok provádí jak samotní studenti se SP, tak garanti této problematiky na katedrách (letos probíhal po čtvrté). Výsledky jsou pravidelně předávány IPSC UK a využívány pro zkvalitnění služeb pro podporu studentů se SP na fakultě.

d) Hodnocení vzdělávací činnosti absolventy

Na fakultě zatím neprobíhalo celofakultní systémové hodnocení vzdělávací činnosti absolventy. Dosud probíhal kontakt s absolventy včetně jejich hodnocení spíše individuálně na některých katedrách, jako např. na Katedře informačních technologií a technické výchovy, Katedře germanistiky a Katedře primární pedagogiky), které jsou v úzkém kontaktu se svými absolventy a realizují společná setkání. V jejich v rámci probíhá i hodnocení absolvovaného studia.

Tento proces je však v současné době systémově připravován, a to i ve spolupráci s univerzitou.

Část IV.

Změny v hodnocení vzdělávací činnosti

Na základě zkušeností z LS 2016/2017 bude nová aplikace pro hodnocení výuky studenty využívána i nadále. V tomto směru probíhá s FF UK velmi úzká spolupráce a aplikace podle našeho názoru splňuje kritéria pro smysluplný, efektivní a flexibilní sběr dat pro zpětnou vazbu studentů. Vzhledem k tomu, že byla tato aplikace použita v LS 2016/2017 poprvé, a byla tudíž pilotní, způsobovalo, že se v procesu hodnocení projevovaly některé nedostatky, u nichž bude snaha je eliminovat či zcela odstranit. Nedostatečná znalost prostředí aplikace vedla např. k tomu, že nebyly využity všechny funkcionality aplikace. Jedná např. o zprovoznění e-mailové komunikace se studenty v rámci aplikace, dále využití možnosti formulace vlastních otázek vyučujícími aj. Zkušenosti z LS budou rovněž zohledněny při nastavování harmonogramu hodnocení.

Změny v nastavení hodnocení tedy budou směřovat především k efektivnějšímu využití uvedené aplikace.

V současné době je připravována i změna opatření děkana k přípravě, organizaci a zveřejnění výsledků hodnocení vzdělávací činnosti, která bude odpovídat i změně prostředí pro hodnocení.

Přílohy

- Opatření děkana č. 5/2014
- Ukázka analýzy dat za ZS 2016/2017